

# TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ SAYIN MİLLETVEKİLLERİNE

## GENEL KURUL GÜNDEMİNDEKİ YARGI PAKETİ TASLAĞI DEĞERLENDİRME RAPORU

**KONU:** TBMM Gündemindeki Yargı Paketi Taslağında Yer Alan Ekonomik Bilişim Suçlarına İlişkin Düzenlemelerin Hukuki Eksiklikleri, HAGB Çıkmazı, Çoklu Dosyalarda Birleştirme/Kademeli Ceza ve "Zararın Ödenmesi Durumunda Dosyanın Düşmesi" Talebimiz Hk.

### GİRİŞ VE MEVCUT DURUM TESPİTİ

TBMM Adalet Komisyonu gündeminde bulunan yeni yargı paketi taslağıyla; **TCK 158** kapsamında nitelikli dolandırıcılık suçlarında banka kartını veya IBAN'ını başkasına vermekle sınırlı olarak suça karışan vatandaşlarımız için bazı indirimler ve kesinleşmiş dosyalar açısından "etkin pişmanlık" hükümleri öngörülmektedir. Anayasa Mahkemesi ve yüksek yargı ilkeleri ışığında süreci takip eden sivil irade ve konunun uzmanı hukukçular olarak yaptığımız detaylı incelemeler neticesinde; taslağın mevcut haliyle adliyelerdeki devasa iş yükünü azaltmak bir yana, içinden çıkılmaz bir hukuki açmaza, ciddi eşitsizliklere ve yeni mağduriyetlere yol açacağı net bir şekilde anlaşılmıştır.

### MEVCUT TASLAĞIN DOĞURACAĞI HUKUKİ VE TOPLUMSAL AÇMAZLAR

#### 1. HAGB Çıkmazı ve 5 Yıllık Denetim Süresinin Ağırlığı

Mevcut taslakta çözümlerin Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB) esasına dayandırılması net bir çözüm üretmekten uzaktır:

- Birçok iyi niyetli vatandaşımız, geçmişteki farklı hukuki durumları veya çoklu dosya sayıları nedeniyle zaten HAGB şartlarını taşımamaktadır.
- Şartları taşıyanlar için ise öngörülen 5 yıllık denetim süresi, Türkiye şartlarında son derece uzun ve yıpratıcı bir zamandır. İnsanların hayatını 5 yıl boyunca askıda bırakmak, hukuki güvenliği zedeleyen ağır bir ceza tehdididir.

#### 2. İstihdam Engeli ve Devlet Memurluğu Önündeki Ciddi Sıkıntılar

Sürekli bir ceza tehdidi altında yaşayan, davası veya HAGB denetimi devam eden bu genç ve dinamik nüfusun hayatı adeta karartılmaktadır. Bu durumdaki vatandaşlarımızın özel sektörde iş bulması neredeyse imkansız hale gelmekte, özellikle devlet memuru olma hakları ve gelecekleri hususunda tam bir belirsizlik ve ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır.

Topluma kazandırılması gereken insanlar, hantal hukuki mekanizmalar yüzünden sistemin dışına itilmektedir. Bu sosyal yaranın önüne geçebilmek için uyuşmazlığı kökten bitiren ve mağduriyeti gideren etkin çözüm mekanizmaları artık bir lüks değil, mutlak bir şarttır.

### 3. Yaklaşan Adli Tatil ve Mahkemelerin Kilitlenme Riski

Uyuşmazlıkları mahkeme aşamasına gelmeden çözecek olan pratik mekanizmalar etkin kılınmazsa, yüz binlerce dosya için adliyelerde ucu bucağı görünmeyen "Yasa Uyarlama Duruşmaları" açılacaktır. Önümüzde çok kısa bir süre sonra başlayacak olan Adli Tatil dönemi de göz önüne alındığında; zaten tıkanma noktasında olan ceza mahkemeleri bu hantal duruşma süreçlerine zaman ayıramayacak, dosyalar aylarca sürüncemede kalacak ve yargı sistemi tamamen kilitlenecektir. Zamanın bu kadar kısıtlı olduğu bir süreçte bürokratik duruşma süreçlerini dayatmak pratik gerçeklerle bağdaşmamaktadır.

### 4. Farklı Mahkemelerin Farklı Kararları ve Kaos Riski

Kesin ve pratik bir çözüm modeli getirilmediği için dosyalar farklı yerel mahkemelerin önüne gidecektir. Bu durum, aynı hukuki pozisyonundaki kişiler hakkında tamamen zıt ve farklı kararlar alınmasına yol açacaktır. Uygulamadaki bu çok başlılık ve yeknesaklık eksikliği, var olan mağduriyetleri geometrik olarak çoğaltacaktır.

### 5. TCK 142, TCK 158 ve TCK 245 Kapsamındaki Vatandaşların Paket Dışı Kalması

Taslak yalnızca dar bir çerçeve üzerinden kurgulandığından, tamamen aynı fiili işleyen ancak suç vasıflandırmasındaki teknik farklar nedeniyle **TCK 142/2-e** (Bilişim sistemleriyle hırsızlık), **TCK 158** (Nitelikli dolandırıcılık) bentlerinin tamamı ve **TCK 245** (Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması) maddelerinden yargılanan vatandaşlarımız sistem dışı bırakılmıştır. Fiil ve fail profili tamamen aynı olmasına rağmen, suçun nitelendirilmesindeki bu fark nedeniyle binlerce insanın paket dışında kalması Anayasa'nın eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır.

## ÇÖZÜM ÖNERİLERİMİZ VE TALEPLERİMİZ

Yargının üzerindeki bu devasa yükün kaldırılması, adli tatil öncesi kaosu önlenmesi ve gençlerin geleceğinin hantal denetim süreleriyle karartılmaması adına taleplerimiz nettir:

#### ✓ Zararı Ödenen Dosyaların Düşmesi Birincil ve Kesin Çözüm Yolu Olmalıdır

Kişileri 5 yıllık HAGB prangalarına mahkum etmek veya uyarlama duruşmalarıyla mahkemeleri kilitlemek yerine; **TCK 158**, **TCK 142/2-e** ve **TCK 245** kapsamındaki feri faillik (hesap/kart kullandırma) ve fail (ticari ihtilaf) dosyalarında "**Zararın Ödenmesi Durumunda Dosyanın Düşmesi**" ana çözüm yolu haline getirilmelidir. Maddi mağduriyet giderilip zarar ödendiği anda dosya tamamen düşmeli ve kapatılmalı; vatandaşın iş bulma ve memur olma önündeki engelleri kökten kaldırılmalıdır.

#### ✓ Tüm Dosyaların Birleştirilmesi ve Kademeli Ceza Sistemi Getirilmelidir

Aynı fiil kapsamında (IBAN/hesap kullandırma vb.) birden fazla ilde ve mahkemede ayrı ayrı açılmış olan tüm uyuşmazlık ve ceza dosyaları, sanığın yerleşim yeri veya ilk davanın açıldığı mahkemede **tek bir dosya altında birleştirilmelidir**. Birleştirilen bu çoklu dosyalarda her bir dosya için ayrı ayrı alt sınırdan bağımsız cezalar verilerek fahiş toplam süreler (50-100 yıl gibi) oluşturulması engellenmelidir. Bunun yerine, adalete ve hakkaniyete uygun, dosya sayısına endeksli oranlı bir **"Kademeli Ceza Sistemi"** ihdas edilerek cezaların alt ve üst sınırları makul ve insani bir oranda sınırlandırılmalıdır.

#### ✓ CMK 171 Kapsamı Genişletilmeli ve Etkin Kılınmalıdır

Soruşturma aşamasındaki dosyalar için **CMK 171** maddesi uyarınca **"Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi"** kurumu, bu suç tiplerinde zararın ödenmesi/giderilmesi şartına bağlı olarak hakimnin veya savcının geniş takdirine bırakılmaksızın yasal bir hak olarak zorunlu şekilde uygulanmalıdır. Böylece uyuşmazlıklar henüz mahkeme aşamasına intikal etmeden soruşturma evresinde çözülerek yargının yükü hafifletilmelidir.

#### ✓ Kapsam Tereddütsüz Genişletilmelidir

Düzenleme sadece belirli maddelerle sınırlı kalmamalı; **TCK 158**'in tüm bentleri, **TCK 142/2-e**, **TCK 245** ve **TCK 282** maddelerini de kapsayacak şekilde tereddütsüz genişletilerek uygulama birliği sağlanmalıdır.

#### ✓ Zarar Ödemede Ekonomik Kolaylık ve Taksitlendirme Getirilmelidir

Müşteki zararı çok yüksek olan veya ekonomik imkansızlık yaşayan vatandaşlarımızın zarar ödeme zeminine dahil olabilmesi için hakimlerin takdirine bırakılmaksızın yasal taksitlendirme, kefalet veya taahhüt ile tahliye hakkı tanınmalıdır. Maddi imkansızlık, özgürlüğün ve helalleşmenin önünde bir engel olarak kalmamalıdır.

#### ✓ Zararı Giderene Tam Cezasızlık (Bir Defaya Mahsus %100 İndirim)

İyi niyetle zararı tamamen gideren (veya taksite bağlayan) kişiler hakkında bir defaya mahsus olmak üzere %100 ceza indirimi (cezanın ortadan kaldırılması veya davanın düşürülmesi) uygulanmalıdır.

## SONUÇ

Önümüzde adli tatil baskısı, mahkemelerin mevcut iş yükü ve en önemlisi ceza tehdidi altında geleceği karartılan binlerce gencimizin ve ticari ihtilafa düşmüş esnafımızın gerçeği durmaktadır. İnsanları

şartlarını taşımadıkları HAGB süreçlerine veya 5 yıllık uzun denetim sürelerine mahkum eden hantal yöntemler yerine, çoklu dosyaların tek elde birleştirilmesini, kademeli ceza adaletini ve zararın giderilmesini esas alan, dosyaları tamamen kapatan pratik bir yasal düzenleme kaçınılmazdır.

**TBMM Genel Kurulu'nu ve saygıdeğer milletvekillerimizi, yargıda doğacak bu büyük kaosu ve sosyal yarayı engellemek adına kanun teklifi taslağını önerilerimiz doğrultusunda revize etmeye davet ediyoruz.**

**Saygılarımızla**